

Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Kommunedirektørens forslag

1. november 2024

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

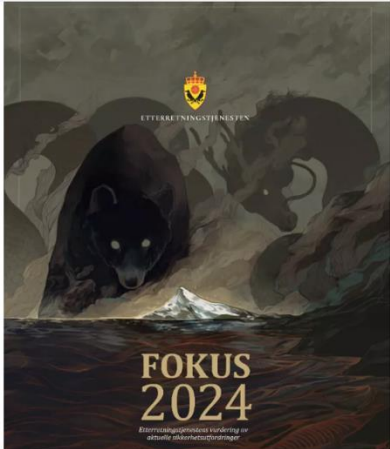
Et budsjett med tøffe
prioriteringer, og hvor de
sårbare som trenger oss mest
må komme først!

«Verden rundt oss»

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Årets trusselvurderinger fra PST, NSM og E-tjenesten kom i februar 2024. Skjermdump fra rapportenes forsider

Det er fortsatt alvor

Årets trusselvurderinger fra PST, NSM og E-tjenesten er både samkjørte og lettleste. Det er også tydeligere hva som forventes av oss alle – også industrien – for å forebygge og håndtere truslene.

Prisveksten i Norge var tre prosent i september

Inflasjonen ble lavere enn ventet, men strømprisene bidro til oppgang i årstakten fra august.

SSB med gladmelding: Venter høyeste reallønnsvekst på over ti år

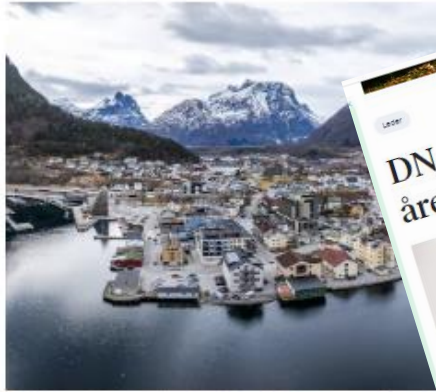
SSB tror at reallønnsveksten i år blir på 1,9 prosent. Samtidig tror de ikke lenger at Norges Bank vil sette ned styringsrenta i år.

Silje Haugen Myrroeth
Journalist
Publisert 13. sep. kl. 09:07
Oppdatert 13. sep. kl. 11:47

«Tikkande bombe» i kommunebudsjetta har vakse til 65 milliardar

Eit omstridt «bokføringstriks» gjer at norske kommunebudsjett ser sunnare ut enn dei er.

KRISE: Om det ikkje var ille nok allerede, så har kommunane fått enda at det mystiske «premieavviket» er opppe i 65 milliardar kroner. FOTO: ØVIND SANDNES / NRK LUFTFOTO

DN mener: Her kommer de magre årene. Kommunene er først ut

Oslo byrådsleder Erik Loe Solberg (H) og Trondheim byrådsleder Bernt R. H. (S) må kutte lønner og venter i neste års budsjett. Situasjonen er like beærlig i de andre byene. (Foto: Aleksander Isachsen)

Publisert 26. september 2024, kl. 10:38

Det er dårlig stemning i de store byene om dagen. Onsdag la byrådet i Oslo kommune frem neste års budsjett. Det blir stramt, vondt og vanskelig. Det samme ventes for Bergen, der byrådet ikke kom i mål, og har utsatt fremleggelsen. Også Trondheim og Stavanger må kutte. «Ingen vil ikke det», sa satsnings- og kommunedirektør Per Kristian Vareside nylig.

Det er flere ting som rammer kommunene på en gang nå. Store lån blir strammere. Samtidig synker inntektene. De siste årenes koronastøttdøp og elektrifisering utbytter fra lokale energiselskaper er borte. Og nå er julekvalden på kjerringen for lokalpolitikkerne.

Noe av grunnen til at det går så dårlig nå, er at det har gått så bra tidligere. Kommunene står for mange av tjenestene som ligger tette på folks hverdag og velferd. Tjenestene har over tid blitt dyrere. Mange kommuner har brukt gode enkeltår på å innføre varig økte kostnader. Disse er det hardt å

Brua ble tatt av flom - nå må Eimv hamstre for vinteren

Mer om: Kommuneøkonomi

... underdekningen vil i stor grad videreføres til neste år dersom kommunene oppfører seg som nå. I tjenestene, sier Helgesen.

Gebyr-bombe i Nordre Follo: 60 prosent økning på tre år

– En historisk krevende situasjon

KS har store forventninger til budsjettforhandlingene i Stortinget. Vi må tilbake til 1987 for å finne en like krevende situasjon.

12:12

Frei...

LOKAL POLITIKK

2025-budsjettet: Må spare 193 millioner - vil legge ned Borge skole og Torsnes sykehjem

Det vil uansett gjøre vondt. Da trenger vi modige politikere

Kommunene blir fattigere og fattigere. Vi må dessverre akseptere at kvaliteten på tjenestene går ned.

Behandlingsplasser kan frigjøres. Men det krever politikere som tør å investere selv om det tar ti år før gevinsten kommer. (Foto: Hanna Johnsen)

Publisert 7. oktober 2024, kl. 14:47

Det er ingen tvil om at kommunene står overfor store utfordringer i de kommende årene, som beskrevet i DN's lederartikkel 27. september. Økte renter, inflasjon, synkende inntekter og en aldrende befolkning legger press på kommunebudsjettene. Over halvparten av kommunene forventer et underskudd i år og er helt avhengig av økonomisk omstilling, og at det skal gjenbringes.

OLD

Økonomisk krevende situasjon i kommune-Norge

- KS anslår et regnskapsmessig underskudd for kommunal sektor på 15 mrd. kroner i 2024
 - Manglende kompensasjon for underliggende prisvekst over tid
 - Sterk skattevekst året isolert sett, fordekker manglende kompensasjon for prisvekst
 - Generell kostnadsvekst, men særlig innenfor pleie og omsorg, oppvekst og økonomisk sosialhjelp
 - Svikt i skatteinntektene
 - Staten nedjustert skatteanslaget for kommunene med 2,0 mrd. kroner til 218,4 mrd. kroner
 - KS anslår skatteinntektene til å svikte med ytterligere 3,5 mrd. kroner til 214,9 mrd. kroner

2. tertialrapport 2024

«Styringsfart» inn i 2025

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Oppsummering 2. tertialrapport

- (sammendrag i saksframstilling/sammendrag Framsikt)

- En prognose som indikerer et negativt netto driftsresultat på -45 mill /- 1 %
 - Skattesvikt 15-45 mill kroner
 - - 30 mill kroner
 - Regjeringen vurderer den økonomiske situasjonen i kommunesektoren og signaliserer å eventuelt komme tilbake i nysaldert statsbudsjett i desember med økte overføringer
 - + 15 mill kroner
 - Netto finanskostnader + int. tilskudd mv. + 24 mill kroner
 - Merforbruk på kommunalområdene samlet med - 54 mill kroner

Prognose per kommunalområde

	Opprinnelig budsjett	Revidert budsjett	Prognose avvik 1. tertial	Prognose 2024	Prognose avvik 2. tertial
Økonomi- og virksomhetstyring	72 227	75 699	540	74 859	840
Oppvekst	1 475 362	1 571 459	- 22 148	1 602 367	- 30 908
Helse og mestring	1 131 917	1 185 912	- 21 696	1 204 842	- 18 930
Kultur og samfunn	65 817	68 049	360	68 049	-
Plan og teknikk	150 219	158 206	-	156 706	1 500
HR og organisasjon	56 785	57 589	300	55 837	1 752
Innovasjon og kommunikasjon	106 569	107 109	1 000	106 012	1 097
	3 058 896	3 224 023	- 41 644	3 268 672	- 44 649

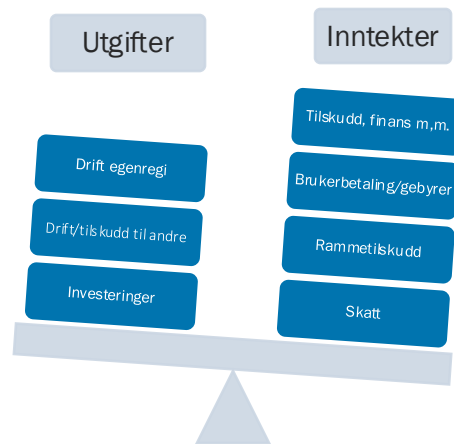

2024

- tar med oss utfordringen «inn i påfølgende år»

- Opprinnelig budsjett

- Stramme økonomiske rammer
- Imøtekom bare noen innspill i budsjettprosessen
- Netto driftsresultat (4,3 mill kroner/0,1 %)

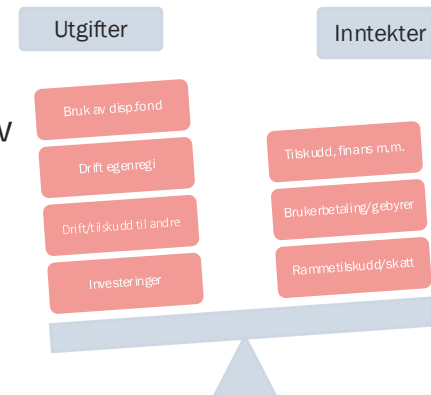
- 1. tertialrapport

- Gjennomført enkelte budsjettendringer
 - Levere i forhold til kommunestyrets vedtatte budsjett-rammer
- Prognose for kommunalområdene forverret seg med 33 millioner kroner
- Netto driftsresultat (- 33 mill kroner/-0,7 %)

- Etterslep i kostnader til bosetting av flyktninger (Brukte 40 mill kroner av disp.fondet)

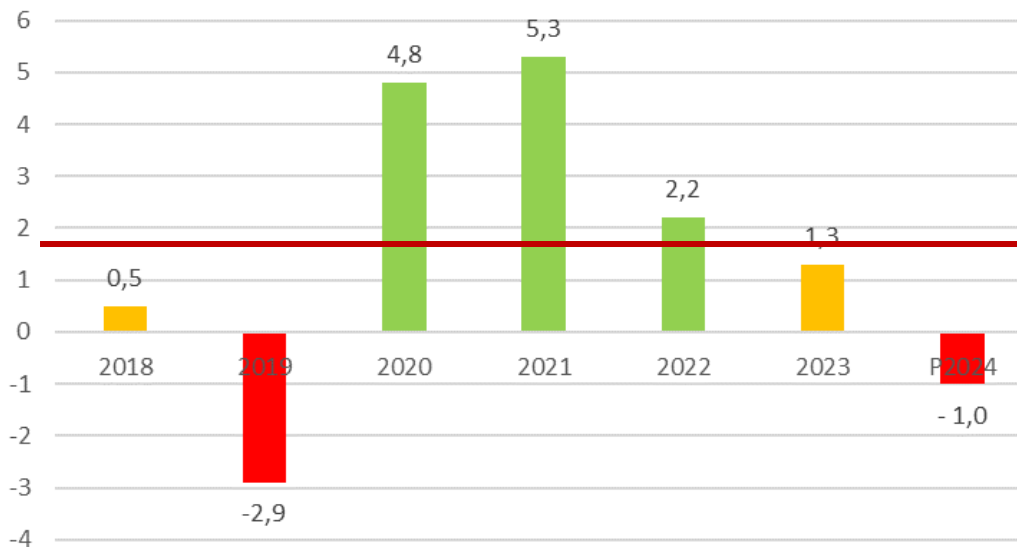
- 2. tertialrapport

- Bruker fortsatt mer enn vedtatt ramme innenfor Oppvekst, Helse og mestring spesielt
- Tiltak begynner å gi effekt
- Betydelig svikt i skatteinntektene
- Manglende kompensasjon for lønnsoppgjøret
- Netto driftsresultat – 45 mill kroner

Indre Østfold kommune

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

- Indikeres et netto driftsresultat i 2024 på -1,0 %/-45 mill kroner.
- Lagt til grunn i forutsetningene:
 - Svikt i skatteinntekter med 30 mill kroner
 - Økte overføringer i nysaldert statsbudsjett på 15 mill kroner
 - Behovene i tjenestene ikke øker
 - Egenfinansiering i investeringer med 70 mill kroner av disposisjonsfond
 - Bruker 115 mill kroner av disposisjonsfond
- Hvis forverring i skatt, behov eller manglende økte inntekter kan det øke til å bruke om lag 150 mill kroner av disposisjonsfondet i 2024
- Ikke en bærekraftig situasjon å være i

Budsjettprosessen

Hva har vi gjort og hva legger vi til grunn?

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Budsjettprosessen 2024

Vår 2024

- Fokus på Handlingsdelen i Handlings- og økonomiplan
- Langsiktig investeringsplan

August

Overordnede økonomiske rammer og forutsetninger

- HØP 2024-2027, politiske vedtak, pris- og lønnsvekst, fastsetting rammer
- Muligheter og utfordringer, prioriteringer

September

- Budsjettarbeid for kommunalområdene
- Foreløpige prioriteringer før endelige rammer i statsbudsjettet
- Omstillingsprogram/budsjettføringer

1.10 - 15.10 Oktober

- Statsbudsjettet lagt fram 7.10.
- Endelige rammebetingelser (reelle pris- og lønnsvekstanslag, realvekst, føringer, frie inntekter)

16.10 - 31.10 Oktober

- Endelige prioriteringer ut fra gitt ramme
- Ferdigstilling av budsjettet og handlings- og økonomiplan

Underliggende utfordring

Befolkningsframskriving

Kommune

3118 INDRE ØSTFOLD

Befolkningsframskriving per 1.1 - standard er SSB - MMMM alternativet

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
0-1 år	838	839	845	860	873	885	895	907	915	927	936
2-5 år	1 916	1 881	1 818	1 812	1 796	1 818	1 841	1 874	1 899	1 923	1 944
6-15 år	5 494	5 479	5 443	5 356	5 276	5 192	5 145	5 066	5 059	5 015	5 003
16-18 år	1 744	1 726	1 690	1 708	1 730	1 704	1 667	1 652	1 593	1 608	1 575
19-20 år	1 035	1 082	1 133	1 101	1 040	1 070	1 071	1 059	1 054	1 016	1 013
21-22 år	939	959	1 017	1 042	1 075	1 048	1 002	1 028	1 027	1 015	1 009
23-24 år	957	946	940	950	992	1 010	1 034	1 015	984	1 006	1 005
25-29 år	2 568	2 631	2 608	2 564	2 550	2 544	2 545	2 554	2 596	2 607	2 617
30-49 år	12 378	12 456	12 585	12 737	12 851	12 949	13 031	13 062	13 095	13 140	13 193
50-66 år	10 918	11 091	11 236	11 251	11 316	11 358	11 432	11 520	11 579	11 535	11 509
67-79 år	6 022	6 022	6 078	6 146	6 170	6 252	6 313	6 381	6 493	6 673	6 866
80-89 år	1 791	2 013	2 174	2 364	2 517	2 645	2 765	2 892	2 972	3 054	3 076
90 år og eldre	406	393	368	371	387	397	417	436	469	504	565
Sum innbyggere	47 006	47 518	47 935	48 262	48 573	48 872	49 158	49 446	49 735	50 023	50 311

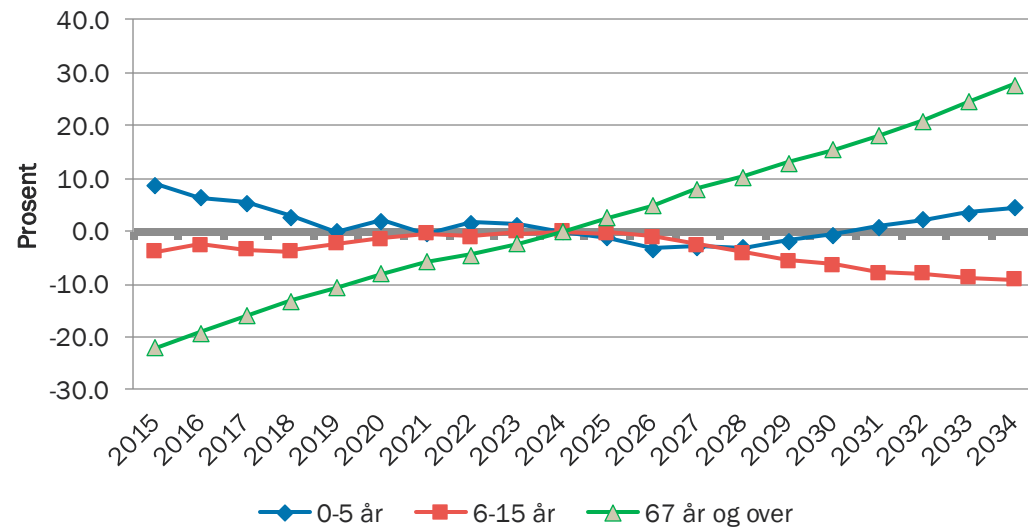

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Konsekvenser av demografien

Utvikling folketall 0-5 år, 6-16 år og 67 år + i kommunen per 1.1

(2024 = 0, SSB MMMM-alternativ TBU metode / kommunens egen fremskriving)

- 2300 flere over 67 år
- Svakt nedadgående antall barn og unge
- Ressursbruken på barn og unge må noe ned og ressursbruken på eldre må opp
- Må dekke kostnadene som følge av kraftig økning i særskilte behov til barn og unge vi har i dag

3118 INDRE ØSTFOLD

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer

(2024 kroner og endring fra 1.1.2024)

Endring utgiftsbehov per 1.1							SUM
	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommune-helse	Barnevern	INDRE ØSTFOLD
2025	50 870	-2 727	-9 447	3 264	3 894	-514	45 340
2026	32 841	-6 545	-16 673	3 335	3 182	-1 078	15 063
2027	53 122	-15 817	-453	1 819	3 441	-1 131	40 982
2028	49 090	-14 544	-3 332	2 085	2 706	-1 312	34 694
2029	42 991	-15 271	6 931	1 593	2 921	-866	38 300
2030	44 792	-8 545	7 046	1 452	2 631	-637	46 739
2031	46 453	-14 362	9 925	1 200	3 013	-489	45 740
2032	45 006	-1 273	7 433	789	3 027	72	55 053
2033	50 331	-7 999	7 475	64	3 627	-283	53 215
2034	50 899	-2 182	6 423	274	3 499	73	58 987
Sum							
2025-2034	466 396	-89 263	15 328	15 876	31 942	-6 165	434 113

Kilde: KS

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Hvor er vi og hva må vi gjøre

Valgt strategi

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

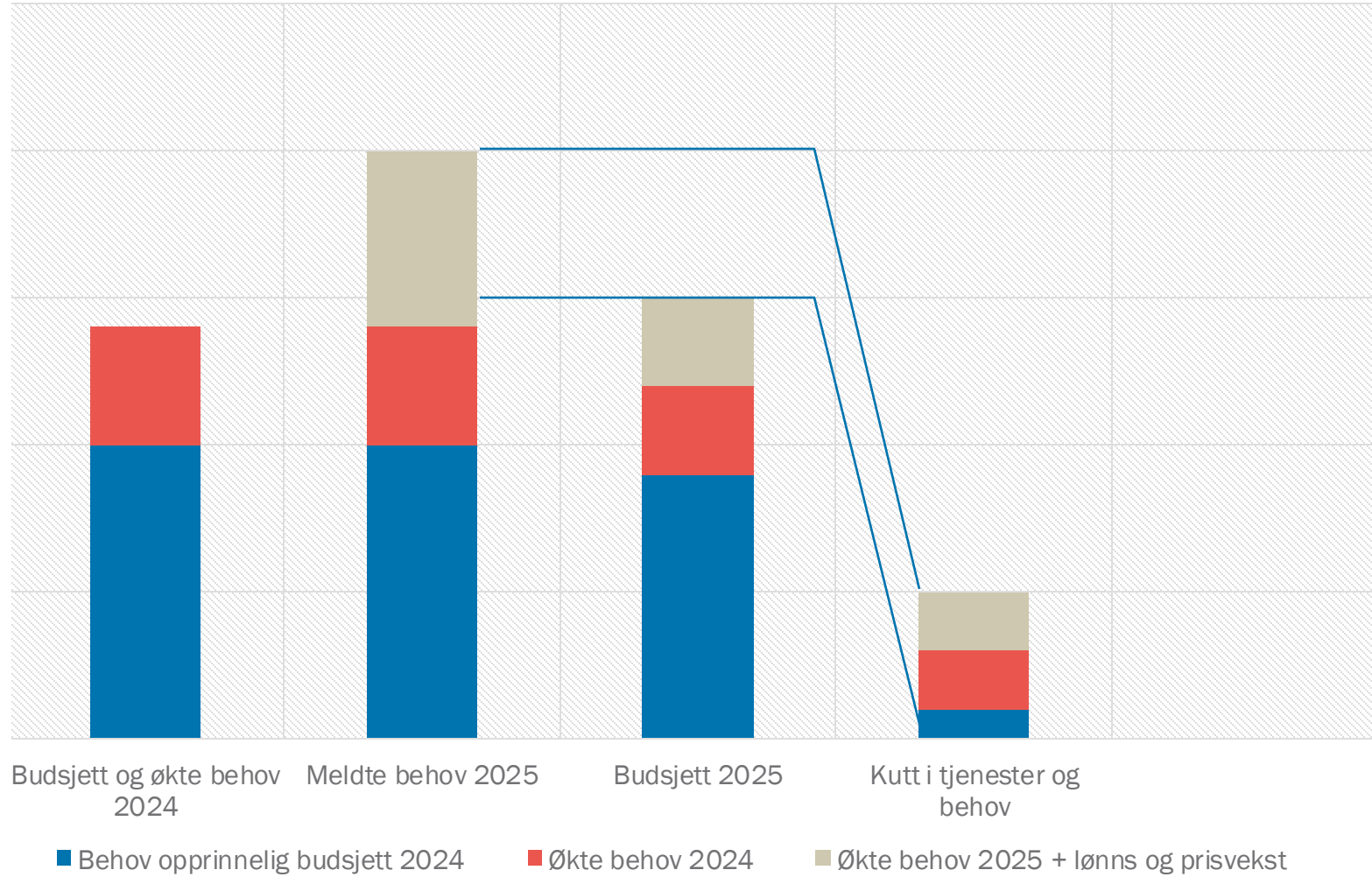
Kostnadsnivå (fra kommunebarometret) 2023: Indre Østfold kommune drives relativt kostnadseffektivt allerede.....

	2019	2020	2021	2022	2023
ENH01 Netto utgifter til grunnskole per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet		70	82	79	102
ENH02 Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet		72	1	194	166
ENH03 Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet		91	125	86	46
ENH04 Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet		260	275	276	269
ENH05 Netto utgifter til sosialhjelp per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet		166	208	178	142
ENH06 Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet		138	176	168	121
ENH07 Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet		19	32	1	1

Illustrasjon av hvordan budsjettet er arbeidet fram

Budsjett, behov og kutt

Veldig krevende når de store sektorene har større behov enn rammen

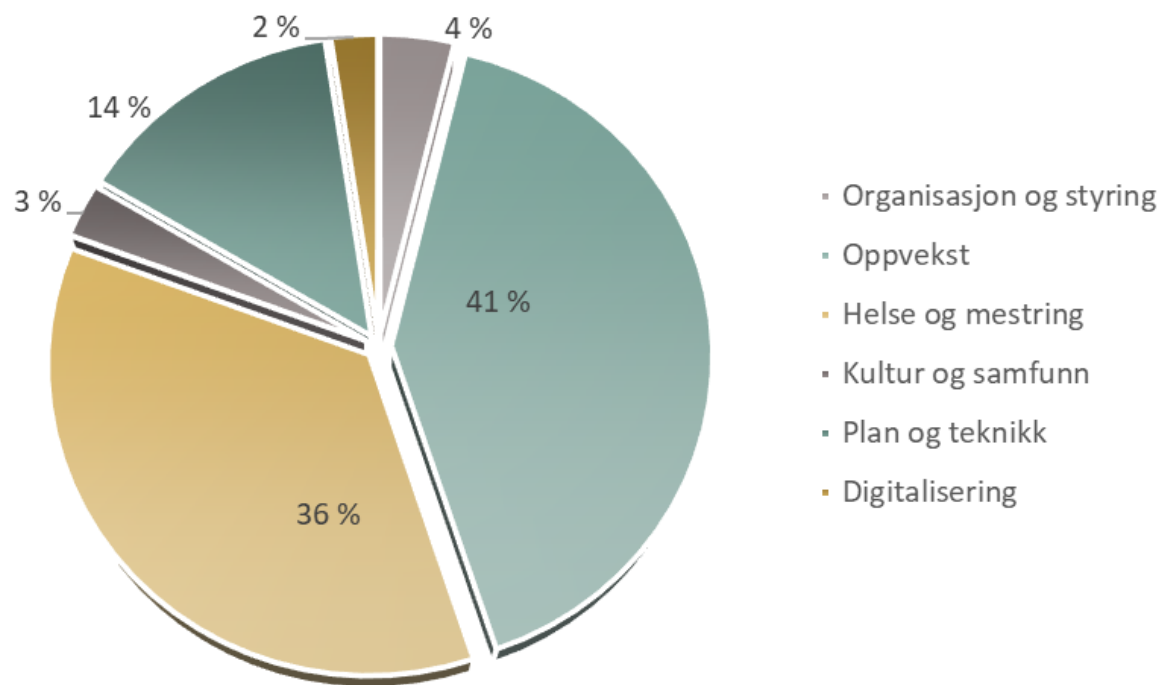

- Det må gjøres tiltak for å komme i balanse FØR man kan gjennomføre tiltak som reduserer budsjettet
- Det er behov for tiltak som medfører budsjettreduksjoner i alle kommunalområder, men Oppvekt og Helse og mestring er så store at behovene her ikke kan dekkes av andre områder.
- De eldre øker raskt i antall, mens de unge er noe færre. Dette må gjenspeiles i tiltakene vi gjør framover ref. omstillingsprogrammet

Prosentvis fordeling av kostnader per kommunalområde

Driftsutgifter per kommunalområde

Oppvekst og Helse og mestring utgjør til sammen 77 %

Antall ledere

Er det dette som kan «redde» budsjettet i Indre Østfold kommune?

En modell for ledelse i kommunal sektor

KS sin ledelsesmodell for kommunal sektor

Styring og struktur =>

Mål

- Organisering og ansvars- og oppgavefordeling
- Internkontroll
- Framsikt som verktøy for virksomhetsstyring og rapportering
- Fagsystemer

Relasjoner =>

- Mestringsorientert ledelse
- Psykologisk trygghet i ledergrupper og mellom ledere og ansatte

Utviklingsprosesser =>

- Omstillingsprogrammet
- Kontinuerlig utvikling og forbedring – test av LEAN i 2024/25

Antall ledere og ledernivåer

- Indre Østfold kommune er 22. største kommune i landet og har om lag 3500 fast ansatte (5200 fikk en lønsslipp i oktober)
- Indre Østfold kommunes ledere har ansvaret for å ivareta drift og leveranse av tjenester, utvikle tjenestene, ivareta internkontroll og kvalitetsforskrifter, veiledere og interne målsettinger, arbeidsgiveransvaret samt saksbehandling av enkeltvedtak og saker til politisk behandling.
- Indre Østfold kommune har et nivå på administrasjon (overordnet ledelse og administrative funksjoner) som er av de aller laveste i landet (KOSTRA)
- Alle kommunalområder har slutført eller jobber med å evaluere og tilpasse organisasjonen og ledelsen ref. vedtak i kommunestyret
- Det er redusert med ledere på alle nivåer
- Med unntak av Oppvekst (budsjett 1,6 milliarder og 1625 ansatte) er det 3 eller 4 nivåer fra 2025. Helse og mestring er under vurdering.
- Det er behov for å jobbe med å styrke 1. linjeledelse i Helse og mestring (kan ha personalansvar for over 70 ansatte)
- For å være leder i Indre Østfold kommune så har man fullt personalansvar.
- Lønnsfastsettelse utenfor sentrale og lokale rammer samt lønnsforhandlinger strammes inn, og skal kun avgjøres sentralt i kommunen.

Om ledelse

Iflg. FAFO ligger lederspennet i arbeidslivet totalt på 10 ansatte pr. leder.

I Indre Østfold har vi i snitt 15 fast ansatte pr leder og 22 ansatte totalt de har personalansvar for

Ledere har mange andre oppgaver enn å lede. Leder, saksbehandler, veileder, har administrative oppgaver samt gjennomfører ofte oppgaver på lik linje med andre ansatte.

Ledere som har et strategisk ansvar skal og kan i prinsippet ikke ha personalansvar for veldig mange ansatte hvis de skal lede og gjennomføre utviklingsoppgaver.

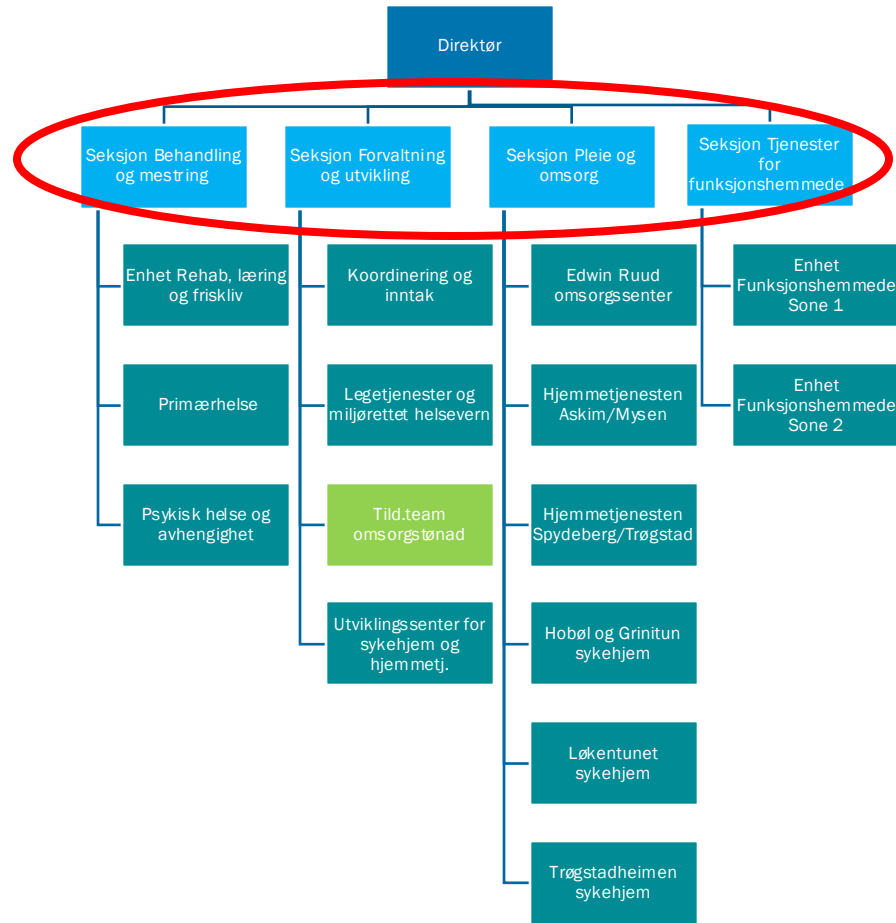

Helse og mestring

Kommunalområdet har følgende lederstruktur:

- 1 direktør
- 4 seksjonsledere
- 13 enhetsledere
- 51 avdelingsledere

Helse og mestring har 1208 årsverk og 1719 ansatte

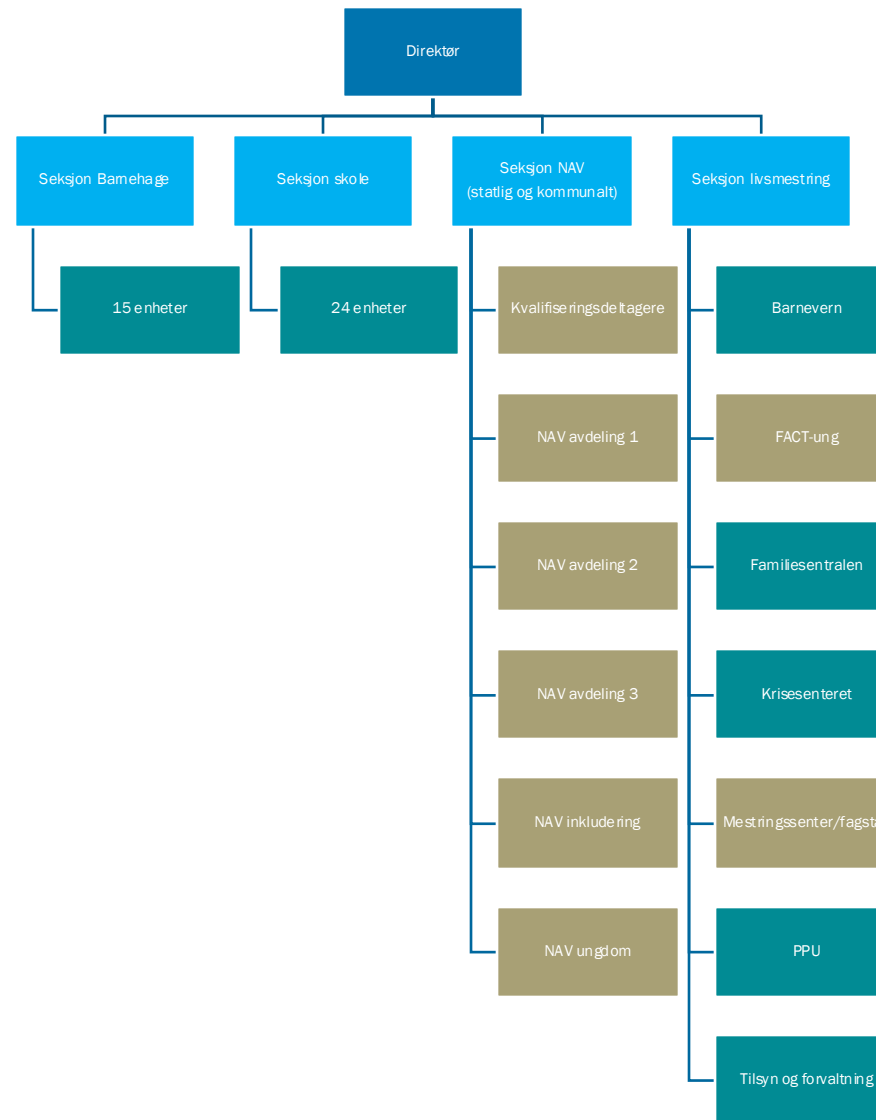

Oppvekst

kommunalområdet har følgende lederstruktur:

- 1 direktør
- 4 seksjonsledere
- 1 assisterende seksjonsleder
- 42 enhetsledere
- 72 avdelingsledere

Oppvekst har 1436 årsverk og 1625 ansatte

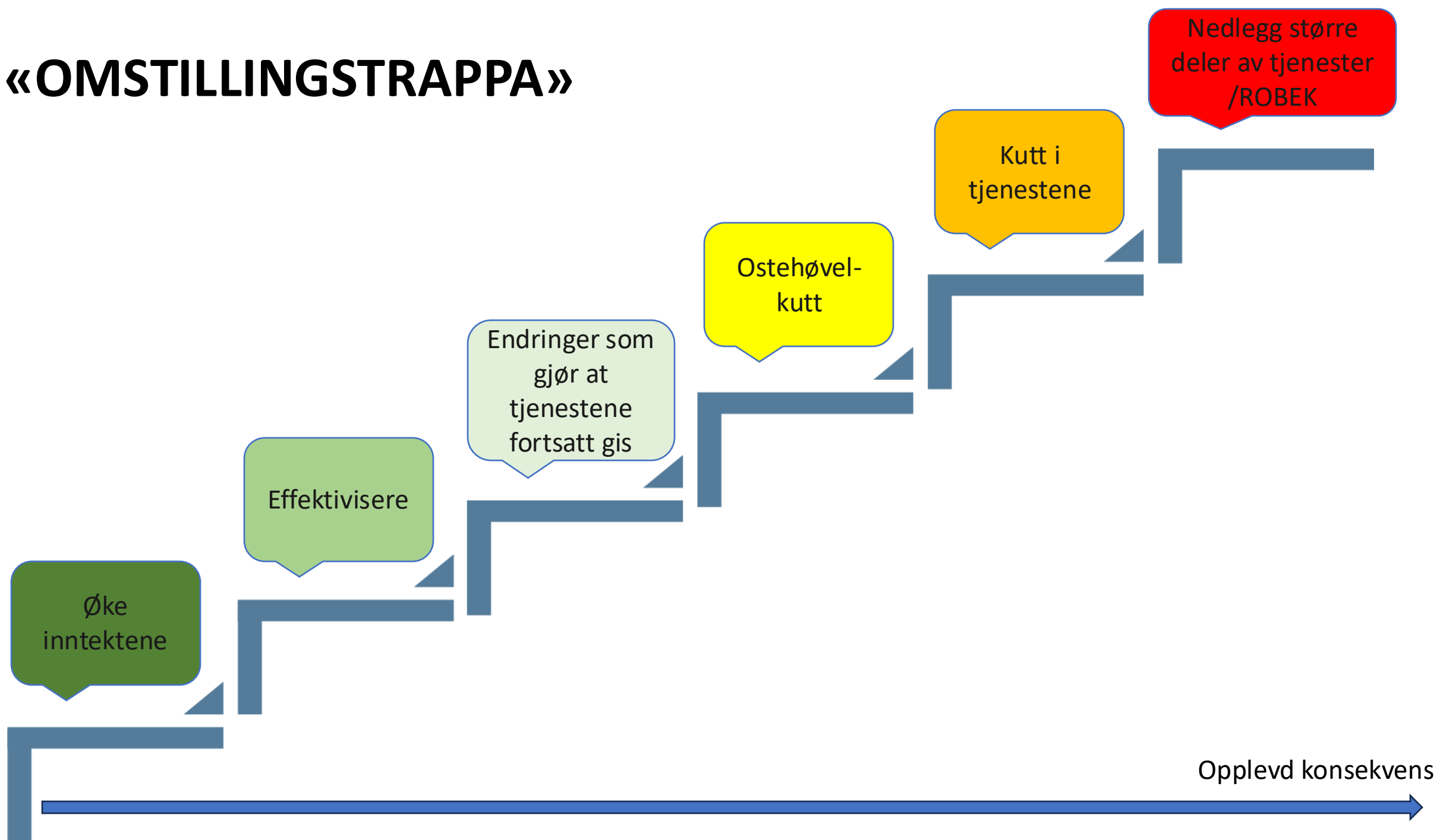

Endring i alle deler av organisasjonen

- Helt nødvendig med fullt trøkk på omstillingsprogrammet
 - Større og mer omfattende arbeider som er krevende, men som må gjennomføres (ref. prosjektene i omstillingsprogrammet)
 - Snur alle steiner (stort og smått), og mange tiltak som kan og skal gi effekt

«OMSTILLINGSTRAPPA»

Snu alle steiner

- Må ta tak i både store og små forbedringer og effektivisering
- Må jobbe langsiktig og med de grunnleggende strukturene som gjør at vi bruker pengene og folkene våre på riktig måte
- Må jobbe med intern og ekstern samhandling
- Må tørre å ta noen upopulære beslutninger – gjelder i både små og store saker

Endring i alle deler av organisasjonen

- Helt nødvendig med fullt trøkk på omstillingsprogrammet
 - Større og mer omfattende arbeider som er krevende, men som må gjennomføres
 - Snur alle steiner (stort og smått), og mange tiltak som kan og skal gi effekt
- Prioriterer tjenestene til brukerne med størst behov samt kommunens grunntjenester
 - Styrker tilbudet til barn og unge med særlige behov
- Drifte mer effektivt og finne rom for nye behov innenfor dagens ressurser
- Bruke ressursene på annen måte og vri ressursene over til tjenester til eldre
 - Hjemmebaserte tjenester øker framover
- Skyver på investeringer
- Balansere kutt i stillinger og tjenester slik at det ikke oppstår nye behov/kostnader

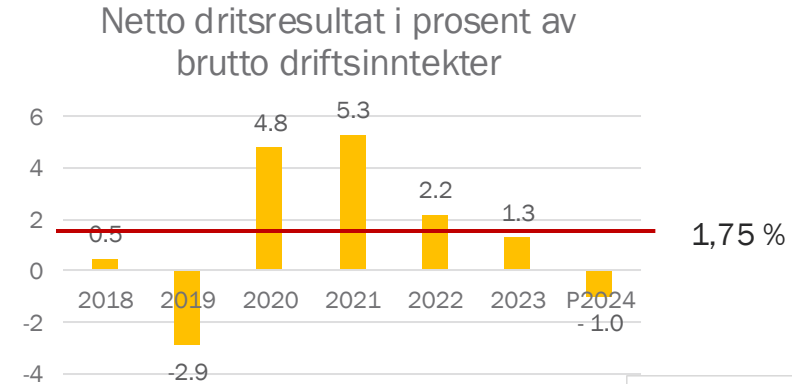
Budsjettforutsetninger

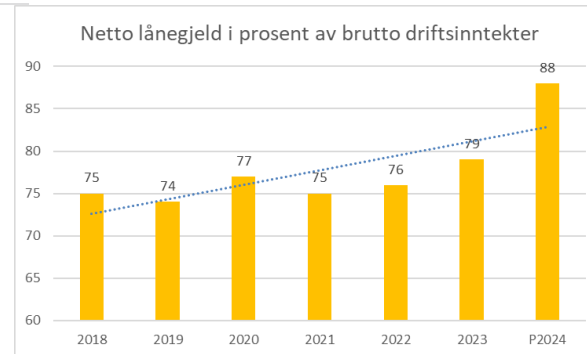
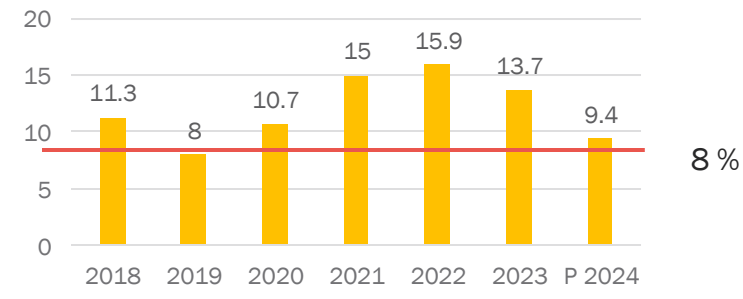
Rammebetingelser

Bærekraft – neste generasjon skal ha like muligheter som oss

- Kommunelovens § 14-2
- For å styre – finansielle måltall
 - Netto driftsresultat (+1,75 %)
 - Disposisjonsfond (over 8 %)
 - Gjeldsgrad (90 %)

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

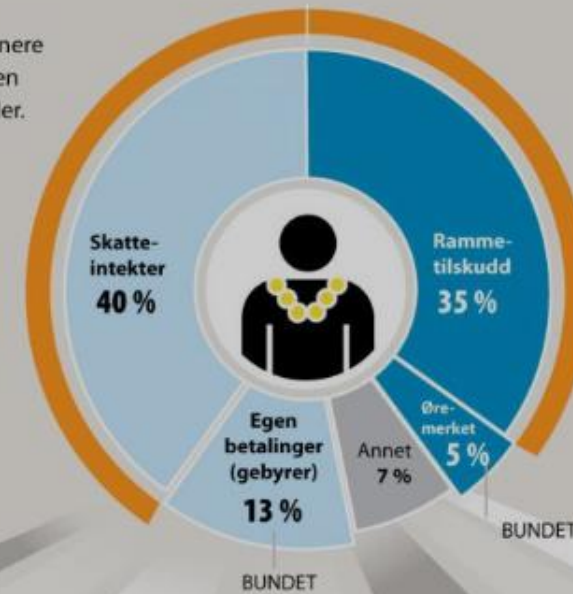
Handlings- og økonomiplan 2025-2028

- Budsjettet må utarbeides innenfor rammebetingelsene
 - Frie inntekter
 - Inntekts- og formuesskatt
 - Rammetilskudd inkl. inntektsutjevning
 - Eiendomsskatt
 - Andre generelle driftsinntekter
 - Integreringstilskudd
 - Rentekompensasjon
 - Finansinntekter
 - Renteinntekter
 - Utbytte
- Kommunalområdene
 - Salgsinntekter
 - Avgifter og brukerbetaling
 - Overføringer
 - Refusjoner

Slik får kommunene inntektene sine

Frie inntekter er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Rammebetingelser

- Statsbudsjettet for 2025

- **Bærekraftig økonomi**

- Staten fastsetter inntektene
- Kommunen må tilpasse utgiftene
 - Men samtidig presser Statsforvalteren på i forhold til hva vi skal levere
- For å styre – finansielle nøkkeltall
 - Netto driftsresultat (+1,75 %/81 mill)
 - Disposisjonsfond (over 8 %/372 mill)
 - Gjeldsgrad (90 %/4,190 mrd kroner)

- Statsbudsjettet

- Vekst i frie inntekter 6,8 mrd kroner / 1,3 %
- Av dette 5,15 mrd. kroner til kommunene
- Veksten beregnes med utgangspunkt i inntektsnivået i RNB 2024
- Årslønnsvekst på 4,5 % og kommunal deflator på 4,1 %
- Den kommunale skattøren fastsettes med bakgrunn i at skatt skal utgjøre 40 % av kommunenes inntekter-foreslås økt med 1,8 %-poeng til 12,75 %
- Prioriteringer (blant annet)
 - 1,9 mrd. helårseffekt av reduksjon i maksimal foreldrebetaling fra 3.000 til 2.000 pr/måned
 - 1,1 mrd. helårseffekt av gratis halvdagsplass i SFO for 3. trinn

Andre punkter i kommuneopplegget

Redusert merverdiavgift på vann og avløpsgebyrer

- Regjeringen foreslår å redusere merverdiavgiftssatsen for vann fra vannverk og for avløpstjenester fra 25 til 15 prosent. Forslaget vil bidra til å redusere levekostnadene for husholdninger som har opplevd å få kjøpekraften redusert som følge av høy prisvekst og økt rente.

Investeringsstilkudd heldøgns omsorgsplasser

- Regjeringen vil bidra til økt bygging av sykehjem og heldøgns omsorgsboliger. Økt bevilgning til investeringsstilkudd på 325 millioner kroner i 2025 som skal dekke første års utbetaling av tilsagnsramme. Det vil tilsvare om lag 1 500 heldøgns omsorgsplasser.

Rentekompensasjonsordning for læringsarenaer og utstyr

- Regjeringen foreslo i 2024 å innføre en rentekompensasjonsordning for investeringer i lokaler og større utstyr, som bidrar til en mer praktisk og variert skole. Ordningen fikk en investeringsramme på totalt åtte milliarder til kommunene, hvor én milliard kroner skal fases inn hvert år i åtte år. Med ordningen vil staten betale for kommunenes renteutgifter knyttet til investeringer.

Økt tilskudd til utstyr og arenaer for læring – 2025/160 mill kroner

Varig tilrettelagt arbeid (VTA) – 500 nye plasser i 2025/2,2 mrd. kroner

«nytt» inntektssystem

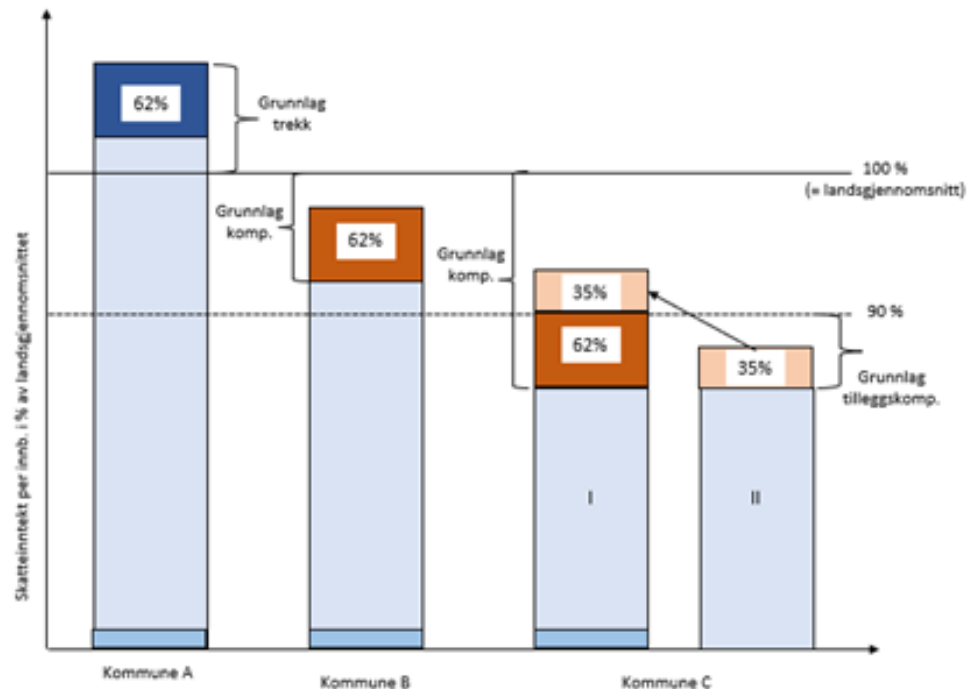

endringer og fordelingsvirkninger fra 1.1.2025

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Endringer fra dagens system

- Sikre en bedre omfordeling mellom kommunene
- Større utjevning av skatteinntektene
 - Øker utjevningen fra 60 til 64 prosent
 - Utbytteskatten og deler av formuesskatten som går til kommunene blir erstattet med en større andel av inntektsskatten
 - Skatteinntektene inkl. inntektsutjevning vil utgjøre minst 95 % av landsgjennomsnittet mot tidligere 93 % av landsgjennomsnittet

Fordelingsvirkninger for Indre Østfold kommune

Kn	Kommun	Innbyggere	Frie inntekter mv. (Anslag frie innt. 2025 pluss andre)		Kostnadsnøkkel og tabell C		Regionalpolitiske tilskudd		Skatt og inntektsutjevningen		Toppfinansieringsordningen		Samlet før vekst og tapskompensasjon		Vekst fordelt etter inntektsnivå, taps-		Samlet med vekst og tapskompensasjon	
			Antall	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
3101	Halden	31 994	2 444 814	76 415	-12 012	-375	3 443	108	18 851	589	8 495	266	18 778	587	10 818	338	29 596	925
3103	Moss	52 358	3 933 604	75 129	-7 168	-137	-6 483	-124	24 653	471	-5 034	-96	5 968	114	16 869	322	22 837	436
3105	Sarpsborg	60 096	4 710 110	78 376	-16 860	-281	6 468	108	33 990	566	-7 611	-127	15 987	266	19 649	327	35 636	593
3107	Fredrikstad	85 543	6 431 418	75 183	-21 917	-256	9 206	108	38 866	454	-3 841	-45	22 315	261	28 139	329	50 454	590
3110	Hvaler	4 804	407 538	84 833	318	66	517	108	-4 685	-975	2 389	497	-1 461	-304	1 462	304	1	0
3112	Råde	7 859	618 883	78 748	412	52	846	108	4 340	552	6	1	5 604	713	2 823	359	8 427	1 072
3114	Våler (Viken)	6 132	479 554	78 205	7 088	1 156	-820	-134	3 254	531	51	8	9 573	1 561	2 045	333	11 618	1 895
3116	Skiptvet	3 939	320 068	81 256	7 170	1 820	424	108	2 155	547	-46	-12	9 704	2 464	923	234	10 627	2 698
3118	Indre Østfold	47 320	3 582 893	75 716	11 509	243	-2 385	-50	22 793	482	-2 352	-50	29 565	625	14 450	305	44 015	930
3120	Rakkestad	8 494	689 387	81 162	3 983	469	914	108	4 311	508	-1 275	-150	7 933	934	2 837	334	10 770	1 268
3122	Marker	3 634	315 890	86 926	5 976	1 644	-4 676	-1 287	1 858	511	-1 311	-361	1 847	508	1 139	313	2 986	822
3124	Aremark	1 360	137 629	101 198	3 264	2 400	146	108	620	456	784	576	4 814	3 540	446	328	5 260	3 868

Samlet endring på 44 mill kroner til Indre Østfold kommune

- 30 mill kroner i systemeffekt og 14 mill kroner i effekt av kompensasjon for inntektsnivå

Departementets side over frie inntekter 2025

- eller KSs prognosemodell

INDRE ØSTFOLD (FRA 1.1.2020)	Inngang/A1	2024	2025	2026	2027	2028
INDRE ØSTFOLD (FRA 1.1.2020)	3118					
<i>2025-prisnivå for årene 2025-2028</i>				PROGNOSE		
1000 kr		2024	2025	2026	2027	2028
<i>Stortinget opprinnelig budsjettering budsjetten 2018 - 2023</i>						
RNB 2018 - 2024 (utenom koronapandemi) m.v.		-1 571				
Nysaldering av statsbudsjett 2018 - 2023 (utenom koronapandemi)						
Sum rammetilsk uten inntektsutj og ekstra skjønn statsforvalter (se linje 47 og 50 nedenfor)		1 514 924	1 617 339	1 620 586	1 620 673	1 620 780
Netto inntektsutjevning		209 564	181 890	183 634	183 634	183 634
Sum rammetilskudd før ekstra skjønn fra statsforvalteren		1 724 488	1 799 229	1 804 220	1 804 307	1 804 414
Rammetilskudd - endring i %		3,5	4,3	0,3	0,0	0,0
Skatt på formue og inntekt		1 507 304	1 713 198	1 722 389	1 722 389	1 722 389
Skatteinntekter - endring i %		3,4	13,66	0,54	-	-
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)		-	-	-	-	-
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet) ekskl. ekstra skjønn fra statsforvalteren		3 231 800	3 512 400	3 526 600	3 526 700	3 526 800

Eiendomsskatt

- Indre Østfold kommunestyre har valgt å ikke kreve inn eiendomsskatt på bolig, fritidsboliger og næring
 - Utskrivingsalternativ 3c: «berre på kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum»
 - Anslag for 2025 på 54,2 mill kroner
 - Indre Østfold kommune har mindre inntekter å bruke på kommunale tjenester enn mange andre kommuner

	Tall for 2023				
	Indre Østfold	Halden	Sarpsborg	Moss	Fredrikstad
Skatteinntekter pr. innbygger	1 256	3 140	4 309	3 613	3 951
Inntekter fra eiendomsskatt (1000 kroner)	59 033	100 268	257 544	188 067	336 733
Merinntekter enn IØK		41 235	198 511	129 034	277 700

Eiendomsskatteinntekter i Østfoldkommuner 2023

Kommune	Halden	Moss	Sarpsborg	Fredrikstad	Hvaler
Eiendomsskatt 2023	- 100 268 000	- 188 067 000	- 257 550 000	- 336 733 000	- 46 973 000
Befolkning K4 2023	31 935	52 051	59 771	85 230	4 787
§ 3a	1	1	1	1	0
§ 3c	0	0	0	0	0
§ 3d	0	0	0	0	0
§ 3g	0	0	0	0	1
Eiendomsskatt pr. innb.	- 3 140	- 3 613	- 4 309	- 3 951	- 9 813

Kommune	Åremark	Marker	IØK	Skiptvet	Rakkestad	Råde	Våler
Eiendomsskatt 2023	- 5 368 000	- 13 443 000	- 59 033 000	- 18 832 000	- 34 510 000	- 28 392 000	- 14 549 000
Befolkning K4 2023	1 347	3 658	47 006	3 919	8 420	7 883	6 145
§ 3a	1	1	0	0	1	1	1
§ 3c	0	0	1	1	0	0	0
§ 3d	0	0	0	0	0	0	0
§ 3g	0	0	0	0	0	0	0
Eiendomsskatt pr. innb.	- 3 985	- 3 675	- 1 256	- 4 805	- 4 099	- 3 602	- 2 368

Integreringstilskudd

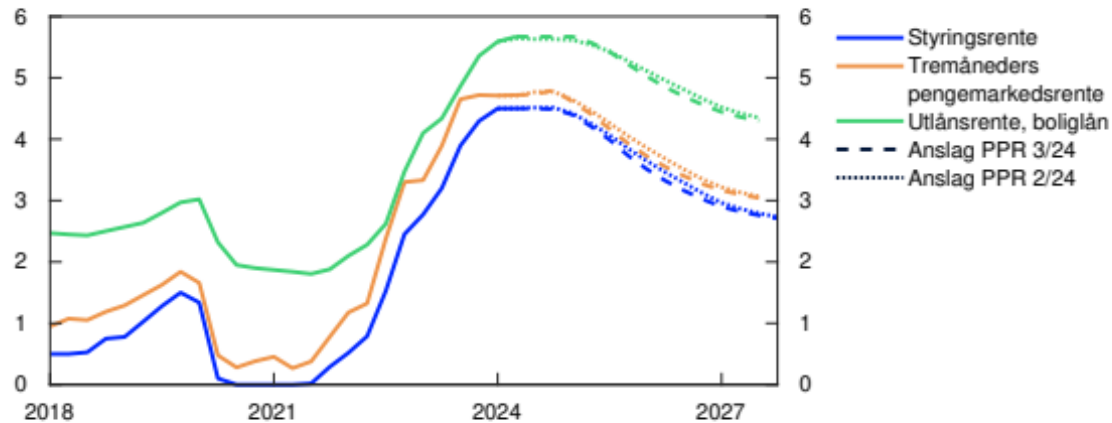

- Bosetting av flyktninger gjøres etter anmodning
 - 2022 184
 - 2023 198
 - 2024 180
 - 2025 125 (anslag i budsjettet)
- 123 mill kroner i integreringstilskudd som brukes på tjenester mot flyktninger
 - Bolig, introduksjonsstønad, helsetjenester, skole, barnehage, supplerende sosialhjelp

Finans og avdrag på lån

Renter. Prosent

Kilder: LSEG Datastream, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

- Styringsrente på 4,5 % siden desember 2023
 - Pengemarkedslån 3 måneders NIBOR-lån + 30 punkter
 - Lange lån i Kommunalbanken/KLP + 60 punkter
- Forventning om første rentenedgang i mars 2025
- Nye lån 4,5 % i 2025
- Renteforutsetninger lagt til grunn - kommunalbankens rentebane, men avhengig av låneprodukt (pengemarkedet eller ordinære lån)
 - 4,5 % - 4,0 % - 3,5 % - 3,5 %
- Anslag gjeldsportefølje pr. 31.12.2024 på 4,8 mrd kroner
 - Netto låneportefølje (fradrag for startlån, selvkost og rentekompensert gjeld) på 2,25 mrd kroner
 - Gjennomsnittlig rente på denne netto porteføljen er per i dag 3,43 %
 - Årlig økning i gjelden til investeringer i anlegg på 650 mill kroner + startlån
- Renteinntekter
 - Innskuddsrente på 3 mnd. NIBOR + 58 punkter
- Utbytte
 - Østfold Energi, nedjustert
 - Indre Østfold Eiendom fra 2027
 - Overført verdier

SELVKOST

Kommunale selvkostgebyrer

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Forutsetninger

- Forskriftsfestet kalkylerente er 3,84 % for 2025, en reduksjon på 0,85 prosentpoeng fra 4,69 % for 2024
- Overskudd fra 2020 må være disponert innen 2025
- Det er ikke budsjettet med vakante stillinger, og tilhørende driftskostnader i selvkostkalkylen. Dersom man klarer å rekruttere kvalifisert personell, ber kommunedirektøren om å få benytte fondsmidler for å finansiere disse stillingene

Gebyrer Vann og avløp – uten mva

Vann	2024	2025	2026	2027	2028
Abonnementsgebyr	1 728	1 805	2 027	2 148	2 259
Forbruksgebyr (kr/m ³)	23,80	23,90	26,85	28,45	29,90

Avløp	2024	2025	2026	2027	2028
Abonnementsgebyr	2 260	2 114	2 308	2 622	3 082
Forbruksgebyr (kr/m ³)	32,20	30,10	32,85	37,30	43,80

Gebyrer – uten mva

Normalgebyr	2024	2025	2026	2027	2028
Feiing	460	495	515	533	556
Renovasjon	3 438	4 289	4 478	4 616	4 592
Slamtømming	1 294	1 294	1 197	1 137	1 304
Kontroll og tilsynsgebyr	651	716	805	886	866

Avgifter til husstand påkoblet kommunalt ledningsnett

- Feiegebyr, VA-gebyr, renovasjonsgebyr

Forbruk	2024 (25% mva)	2025 (25% mva)	%vis økning	2025 (15% mva)
120 m ³	18 143	18 854	3,9 %	17 814

Kommunale gebyrer - arealtjenester

Timespris	2024	2025	%-vis endring
Private reguleringsplaner før første gangs høring	1 250	1 310	5 %
Byggesak	1 240	1 480	19 %
Eierseksjonering	1 020	1 140	12 %
Oppmåling	1 380	1 470	7 %

Timesprisene benyttes til å fastsette gebyrene basert på estimert antall timer som benyttes for å behandle de ulike sakene. Årlig er det en gjennomgang av estimert antall timer pr gebyr.

Investeringsbudsjettet

Omfang og prioriteringer

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Devilingsoversikt investering etter 3 5-5 første ledd

Kronebeløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Investeringer i varige driftsmidler	612 494	1 091 231	833 772	828 310	761 875	746 975	803 925
Tilskudd til andres investeringer	8 423	3 750	5 110	4 750	4 750	2 750	2 750
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	8 111	9 000	8 727	10 000	11 000	12 000	13 000
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	9 600	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	638 628	1 103 981	847 609	843 060	777 625	761 725	819 675
Kompensasjon for merverdiavgift	-46 831	-93 474	-78 739	-75 152	-81 925	-55 765	-35 403
Tilskudd fra andre	-72 488	-3 559	-17 215	0	-7 171	-13 460	-45 857
Salg av varige driftsmidler	-19 281	-5 000	-9 360	-20 000	-5 000	-5 000	-21 912
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-1 649	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-415 549	-921 068	-667 369	-663 863	-601 449	-606 500	-641 503
Sum investeringsinntekter	-555 797	-1 023 101	-772 684	-759 015	-695 545	-680 725	-744 675

Driftsbudsjettet

Rammer og tiltak

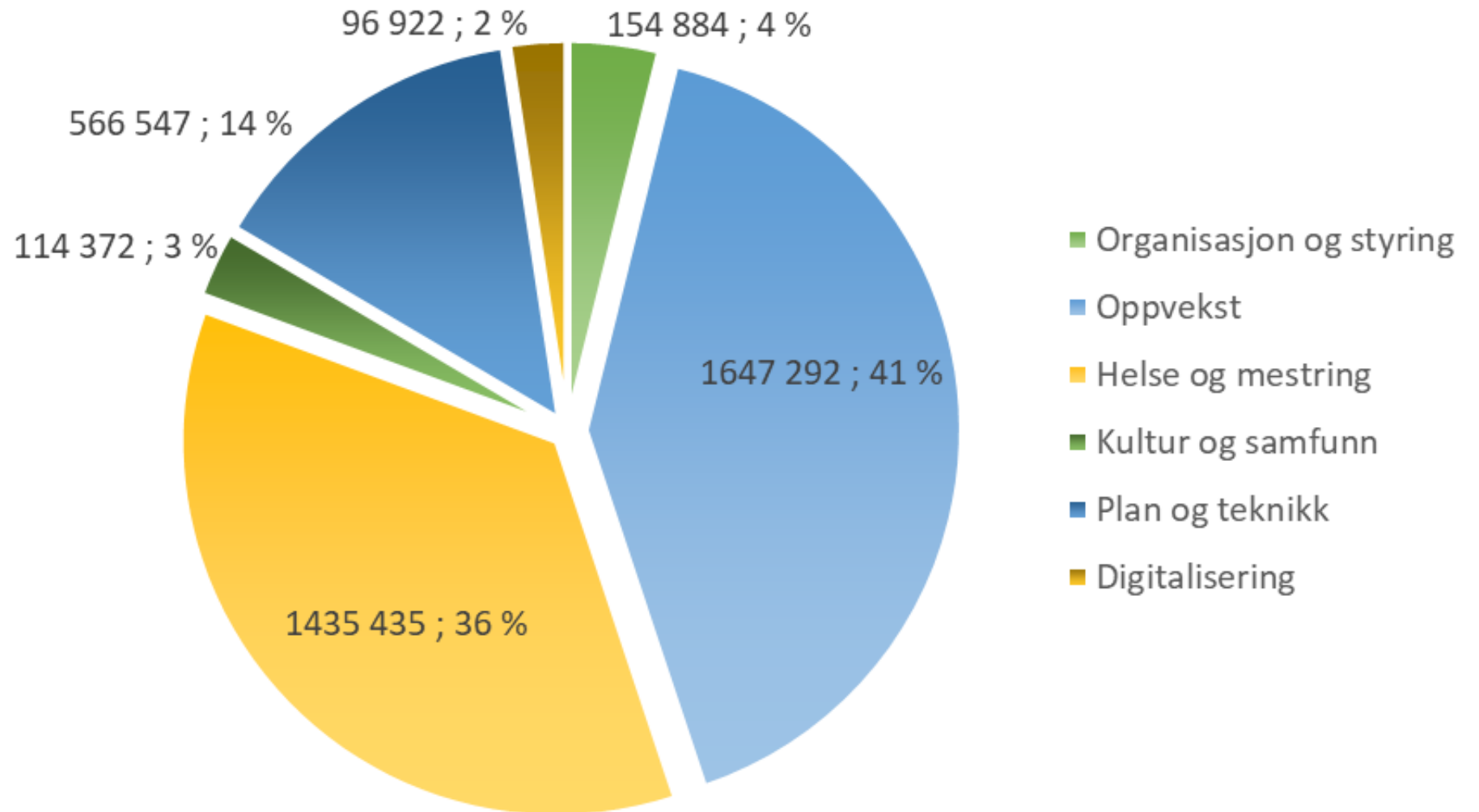
INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

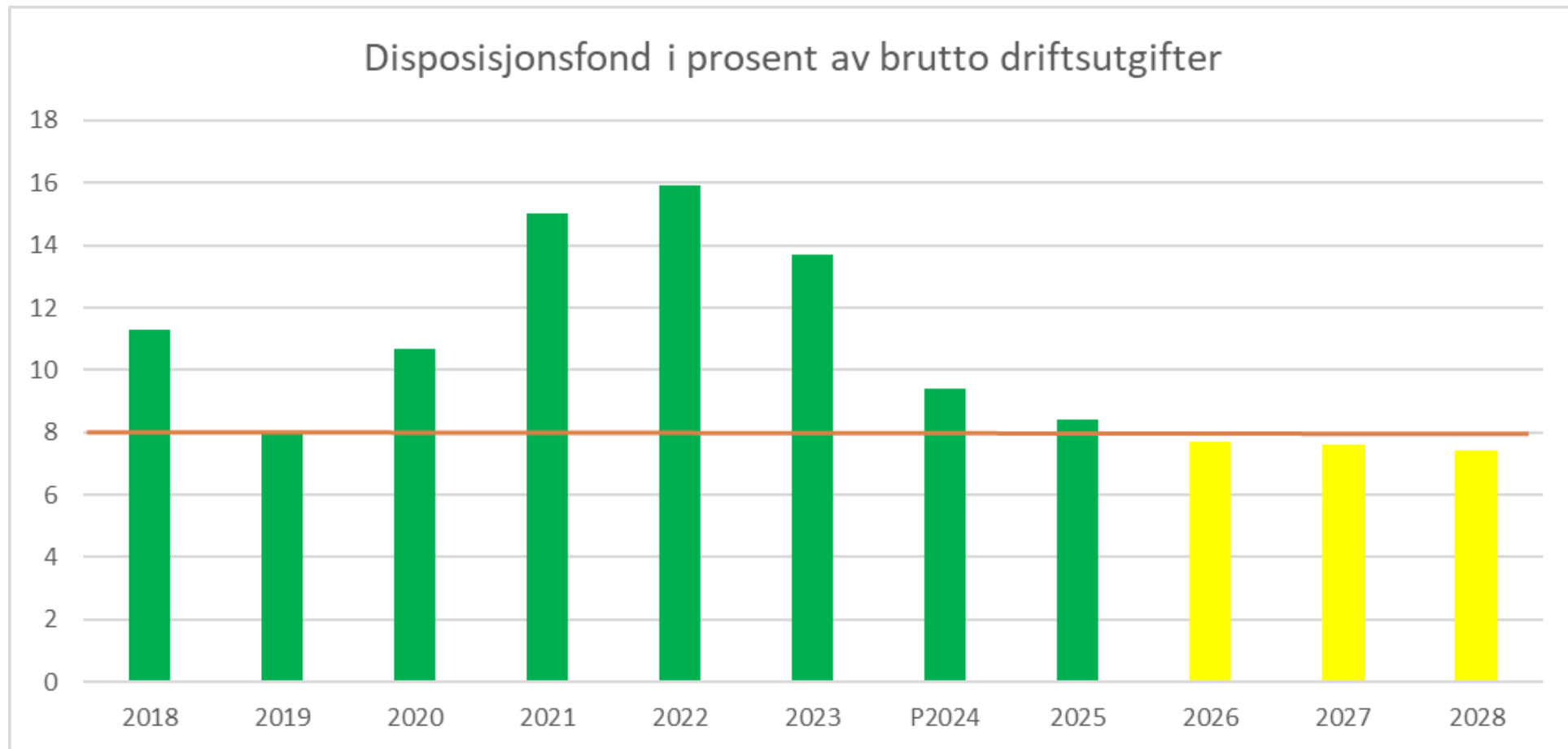
Kronebeløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Rammetilskudd	-1 670 423	-1 715 156	-1 731 445	-1 799 305	-1 833 928	-1 869 243	-1 905 265
Inntekts- og formuesskatt	-1 423 862	-1 553 494	-1 545 245	-1 728 846	-1 736 949	-1 748 092	-1 753 277
Eiendomsskatt	-59 033	-59 100	-57 600	-54 200	-54 200	-55 200	-55 200
Andre generelle driftsinntekter	-142 643	-119 483	-119 483	-134 500	-121 000	-94 500	-71 000
Sum generelle driftsinntekter	-3 295 960	-3 447 233	-3 453 773	-3 716 851	-3 746 077	-3 767 035	-3 784 742
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	3 077 208	3 177 638	3 246 917	3 407 796	3 340 144	3 304 275	3 277 000
Avskrivninger	187 038	170 000	195 000	215 000	230 000	245 000	260 000
Sum netto driftsutgifter	3 264 246	3 347 638	3 441 917	3 622 796	3 570 144	3 549 275	3 537 000
Brutto driftsresultat	-31 713	-99 595	-11 856	-94 055	-175 933	-217 760	-247 742
Renteinntekter	-113 756	-105 350	-94 250	-87 000	-68 000	-61 000	-52 000
Utbytter	-41 783	-25 000	-37 500	-20 000	-20 000	-16 000	-17 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-3 005	-500	-500	-500	-500	-500	-5
Renteutgifter	186 990	250 600	229 000	248 202	265 981	281 635	296 587
Avdrag på lån	134 088	145 500	141 763	165 715	193 349	205 225	220 475
Netto finansutgifter	162 534	265 250	238 513	306 417	370 830	409 360	447 562
Motpost avskrivninger	-187 038	-170 000	-195 000	-215 000	-230 000	-245 000	-260 000
Netto driftsresultat	-56 217	-4 345	31 657	-2 639	-35 103	-53 400	-60 181

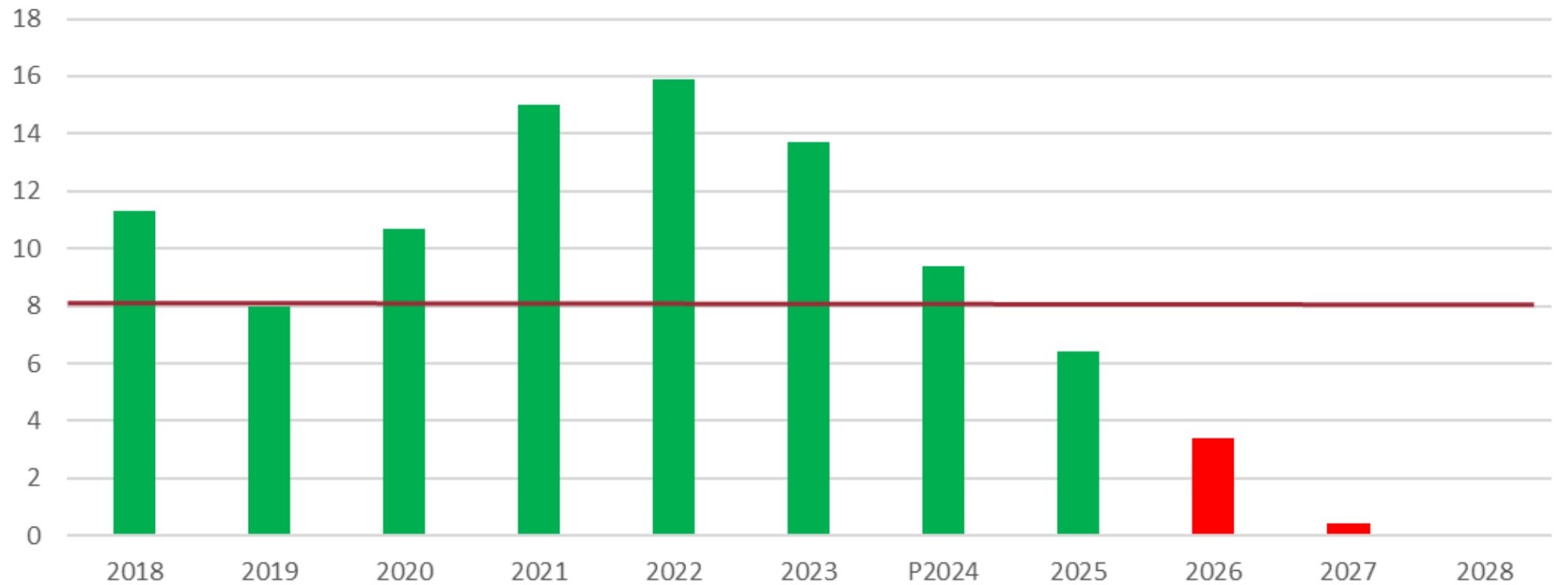
Kostnader per kommunalområde

Utvikling i disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsutgifter gitt at fondet tappes med 3 %-poeng videre i perioden

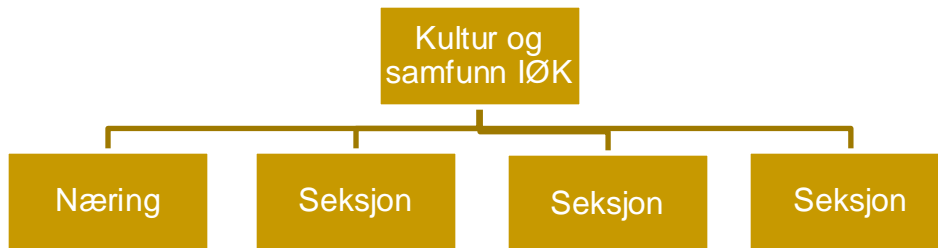
Kultur og samfunnsutvikling

- Slår sammen Kultur og samfunn og Innbyggertorg og bibliotek fra 1.1.25.
 - Synergi og å samle utadrettet virksomhet innen kulturfeltet samt innbyggerdialog
- Ressurser til Fortene justert for pris og lønnsvekst
- Reduksjon i støtten til eksterne inkl. frivilligheten, men fortsatt langt mer enn statlig anbefaling
- Endringer innen næringsarbeidet i kommunen
 - Anbefaler å gjennomføre vedtak i samfunnsplanen: - *å bidra til å etablere en sterk felles næringsforening i kommunen*

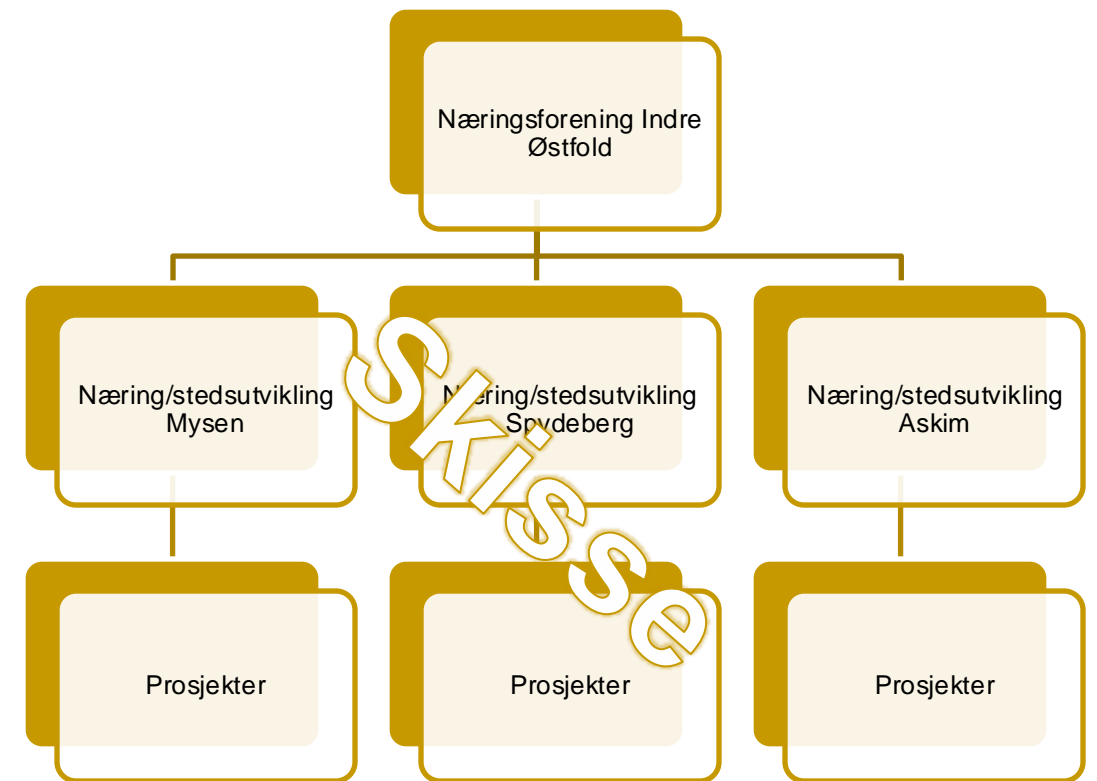

Forslag til endringer i nærings-/og stedsutviklingsarbeid

*Fra kommuneplanen - dette skal vi fokusere på:
- å bidra til å etablere en sterk felles næringsforening i kommunen.*

Kommunens interne næringsarbeid reduseres med kr 750 000

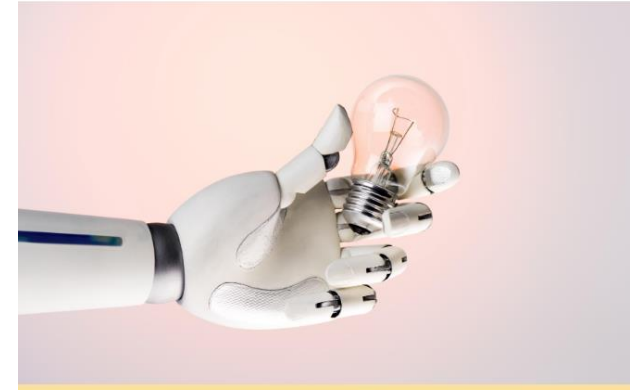

Kommunes bidrag til eksternt nærings- og stedsutviklingsarbeid reduseres med kr 600 000, og fordrer at arbeidet med å omdanne næringssselskapet til en næringsforening uten kommunalt eierskap, og i tett samarbeid/samhandling med de 3 foreningene (opp til næringslivet og eierne å avgjøre driftsform).

Digitalisering

Digitalisering er et nytt kommunalområde fra 1. januar 2025.

Digitalisering skal være kommunens kraftsenter i det som gjelder digitalisering

Prioriteringer i 2025

- 1. Breddband til husstandene.** 600 nye husstander får mulighet til å koble seg på bredbånd. Da har 2 200 husstander fått tilbud og strategien er oppfylt.
- 2. Informasjonssikkerhet og personvern.** I en urolig verden er digital sikkerhet prioritert. Det vil komme nye krav til offentlig sektor som gjør at Indre Østfold kommune må være forberedt på å øke driftskostnadene til sikkerhetstjenester for våre IKT-systemer.
- 3. Digital transformasjon i henhold til digitaliseringsstrategien.** Kompetanseløft for ansatte og ledere.
- 4. Kunstig intelligens (KI) og robotisering/automatisering.** Prøve og eventuelt innføre KI i turnusplanlegging, samt ta i bruk robotisering i ulike tjenesteområder.
- 5. Velferdsteknologi.** Veikart/handlingsplan for innføring av velferdsteknologi og utprøving av løsninger.

Organisasjon og styring

- Nytt kommunalområde fra 1.1.2025
 - Slår sammen stabene med unntak av digitalisering
- Oppnå synergi og gi helhetlige, koordinerte og framtidsrettede støttetjenester
 - Utvikle og levere interne tjenester slik at brukerrettede tjenester kan bruke ressursene på tjenester ut mot innbyggerne
 - Avvikler lederårsverk
 - Tar ut stillingsressurser
 - Reduserer ressurser avsatt til hovedvernombud
 - Generell midler avsatt til kjøp av tjenester og stillingsannonser

Plan og teknikk

- Fokus på effektiv drift som gir gode tjenester og økonomiske gevinster, samt å møte de statlige kravene knyttet til sikker vannforsyning og avløpshåndtering
- Fokus på å bidra til en god arealplanlegging, god oppfølging av landbruket og en effektiv saksbehandling

Prioriteringer

- Nye tiltak på 15,5 millioner – korrigerende av økonomiske rammer som følge av endring i kalkylerente for selvkostområdet og forskyvninger i investeringer i realiteten ingen økning i handlingsrommet med reduserte inntekter.
- Innsparingstiltak 1,8 millioner
- Sanering av Smalelva, politisk vedtatt men er ikke funnet rom for i budsjettet

Helse og mestring

- Gjennom 2024 er det gjennomført et omfattende innsiktsarbeid i kommunalområdet
 - Innsikten vil gi mulighet for reell omprioritering.
 - Forslag om innsparingstiltak for ca. 33 millioner kroner
 - Det er lagt inn nye tiltak i budsjettforslaget for ca. 25 millioner kroner.
 - En stor del av de nye tiltakene benyttes til omsorgstiltak knyttet til enkeltinnbyggere som vi allerede gir tjenester til og styrking av barneavlastningen
 - I tillegg er det gjort prioriteringer som styrker den kommunale legetjenesten og som vrir kommunens tjenestetilbud til lavere trinn i innsatstrappen
 - Det er satt av økonomiske ressurser i det nye kommunalområde Digitalisering som vil gi mulighet for å utvide enkelte av dagens løsninger innenfor velferds- og mestringsteknologi, og å prøve ut nye løsninger

Forslag innsparingstiltak Oppvekst – styringsfart merforbruk 2024

Oppvekst adm

- 2,13 (Div. småposter)

Skole

- 9,65 (Skyss, lisens, Inspiria, SFO, ITO)

Barnehage

- 5,2 (Vollene, Fortet, Havnås, åpn.tid)

Livsmestring

- 1,5 (Spes.skyss ferie kuttes til lovpålagt nivå)

NAV

- 3,4 (stilling, smh tj, flyktning, kutte Innovi)

SUM: 21,88 millioner

Forslag budsjettstyrkinger

Oppvekst

Oppvekst adm

- 0,0

Skole

- 51,3 (ITO, NOA, SFO, migrasjon)

Barnehage

- 25,2 (tilskudd, reduksjon pris)

Livsmestring

- 5,0 (Barnevern og gj.elever)

NAV

- 7,25 (VTA og livsopphold flyktning)

SUM: 88,75 millioner

Politisk behandling

- 01.11 Kommunedirektøren legger fram forslag til Handling- og økonomiplan
- 01.- 17.11 Innsending av spørsmål i politikermoduleen i Framsikt
- 25.11 Frist for svare ut spørsmål (ikke utredninger)
- 26-28.11 Behandling i råd og utvalg
- 27.11 Frist for innsending av alternativt budsjettforslag
- 29.11 Formannskapet innstiller til kommunestyret
- 17.12 Kommunestyret behandler og vedtar årsbudsjett og økonomiplan

Politikermodule

- Alle har tilgang til Handlings- og økonomiplanen på Indre Østfold kommunes hjemmeside eller som vedlegg til saksframstillingen når sakslister sendes ut
- For å stille spørsmål og lage alternativt budsjett
 - Tilgang til politikermodule (<https://framsikt.net>)
 - Pålogging med politiker e-posten
- Administrasjonen bistår med teknisk bistand for å lage alternativt budsjett
 - Del budsjettforslaget med administrasjonen (nødvendig for web-versjon/publisering til f-skapet) – behandles konfidensielt
- Vi har lagt inn kommunestyrets medlemmer med tilgang i politikermodule
 - Anbefaler at partiet etablere bare **et** budsjettforslag pr. parti knyttet til gruppeleders/utpekt sekretærs tilgang
 - Forslaget kan deles med gruppa

SAMMEN OM FRAMTIDA

Spørsmål?

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet